

Strategisch kader Bibliotheek Voorschoten Wassenaar 2023 – 2027

Datum: november 2023
Versie: 14

Inhoud

Voorwoord.....	3
Context	5
Missie, visie, ambitie en strategie	5
Missie	5
Visie	5
Ambitie.....	5
Strategie.....	6
Kaders	7
Collectie	7
Wettelijke taken.....	7
Landelijk beleid.....	7
Lokaal beleid	8
Voorschoten	8
Wassenaar	9
Huiskamer van het dorp.....	9
Plek voor Ontmoeting.....	9
Huiskamer.....	9
Filmhuis.....	10
Plek voor Ontwikkeling.....	10
Leesplezier.....	11
Basisvaardigheden en (digitale) inclusie.....	11
Persoonlijke ontwikkeling	12
Plek voor inspiratie	12
Programmering	12
Visualisatie en presentatie.....	13
VVV Wassenaar.....	13
Organisatie	13
Merkwaarden	13
Samenwerking	14
Stichting vrienden van de bibliotheek.....	14
Collega's	14
Financiën	15
Duurzaamheid	15
Inclusiviteit	15
Ten slotte	16

Voorwoord

In bibliotheek Voorschoten-Wassenaar kun je een goed boek vinden, je onderdompelen in informatie, een activiteit bijwonen en genieten van een pakkende film of een mooie lezing. We zijn er voor alle inwoners van de gemeenten Voorschoten en Wassenaar maar we zetten ons extra in voor mensen van 0 tot 100 die wat meer hulp kunnen gebruiken om goed mee te komen in de maatschappij.

De beleidsperiode 2018-2022 stond in het teken van transitie. We veranderden van een bibliotheek waarin het uitlenen van boeken centraal stond, naar de plek waar je elkaar kunt ontmoeten en mag ontspannen, een plek waar je kennis kunt halen en brengen, waar persoonlijke ontwikkeling centraal staat en culturele en maatschappelijke activiteiten gefaciliteerd worden. **We zijn steeds meer de huiskamer van ons dorp geworden.** Er werken mensen die gastvrij, betrokken en deskundig zijn. We bieden een actuele collectie passend bij de interesses en behoeften van onze inwoners, op locaties die verrassen en inspireren.

De komende jaren staan voor ons in het teken van het verstevigen en verbreden van de mogelijkheden van die plek waar iedereen zich welkom voelt. Dit zullen wij doen binnen de mogelijkheden die er financieel zijn, wat ook inhoudt dat er keuzes gemaakt moeten worden in de komende jaren,

In 2027 moet de Openbare Bibliotheek Voorschoten Wassenaar een robuuste organisatie zijn waar kosten en baten in balans zijn. Processen, taken en verantwoordelijkheden zijn helder gedefinieerd en gekwantificeerd waar mogelijk. Resultaten en impact worden meetbaar en inzichtelijk gemaakt.

Wij hebben een bibliotheek voor ogen die voor én van de inwoners is. Een huiskamer met moderne faciliteiten en uitstraling waar klanten zich ook zelfstandig in kunnen bewegen en handelen op momenten dat het hén uitkomt. Binnen onze wettelijke taken kiezen we voor 3 speerpunten: Ontmoeting, Ontwikkeling en Inspiratie: Een mensgerichte bibliotheekvoorziening voor Voorschoten en Wassenaar.

De nadruk ligt daarbij op het stimuleren van de maatschappelijke zelfredzaamheid van inwoners in een tijd waar het voor steeds meer mensen moeilijk is om mee te komen. Dat doen we bijvoorbeeld in de vorm van laagdrempelige dienstverlening, leesplezier stimuleren, taalbeheersing bevorderen, hulp bieden bij de digitale uitdagingen van de maatschappij en door activiteiten te organiseren die aansluiten bij de behoefte van bewoners, gemeente en organisaties in de dorpen.

In de komende jaren richten we ons ook sterker op onze functie als 'third place': Een plek waar mensen kennis kunnen halen en brengen, waar ontmoeting en persoonlijke ontwikkeling centraal staat en waar community's gefaciliteerd worden. Dit geldt zowel voor de onze bibliotheken als voor Filmhuis Wassenaar.

Medewerkers en vrijwilligers faciliteren een inclusieve plek waar rond actuele thema's waarbij zoveel mogelijk actuele beleving wordt geboden. Met warme service op vaste momenten, maar ook met ruimere openingstijden die deels zonder service worden ingevuld. Op die momenten zorgen we ervoor dat de klanten wel gebruik kunnen maken van de basisvoorzieningen in hun bibliotheken en er kunnen verblijven.

Het activiteitenaanbod op gebied van debat en cultuur wordt kleiner, het educatieve aanbod voor scholen en kinderdagverblijven én de dienstverlening vanuit Taalhuis en IDO worden groter. De bibliotheek wordt (iets) minder boekgericht maar zal er altijd voor blijven zorgen dat de collectie voldoende actueel aanbod heeft voor onze leden. Waar mogelijk worden

activiteiten en collectie ook vaker gekoppeld waarbij we bijvoorbeeld de actualiteit vertalen naar concrete leessuggesties in de vorm van boekpresentaties door onze experts.

Om deze visie in 2027 te kunnen realiseren gaan wij in de komende jaren gefaseerd stappen zetten om dit doel te bereiken. Dat doen wij niet alleen maar samen met de gemeenten, met inwoners en met andere partijen in de dorpen. Wij willen als bibliotheek aan de inwoners additionele dienstverlening bieden in plaats van overlappende dienstverlening.

We brengen in de komende jaren verdere focus aan, professionaliseren en ontwikkelen door. Want op die manier blijven we van waarde voor toekomstige generaties, de bibliotheek is immers van alle tijden!

Esther Habers

Directeur Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar

Context

We hebben als bibliotheek de laatste jaren een grote ontwikkeling doorgemaakt omdat het niet meer alleen om boeken gaat, maar ook om het spelen van een sleutelrol bij maatschappelijke vraagstukken.

Technologische, economische, demografische en sociale ontwikkelingen zorgen voor grote veranderingen in de samenleving. Denk aan de verdergaande ontleding, vooral onder kinderen en jongeren. Goed kunnen lezen geeft toegang tot de basisvoorzieningen in onze samenleving. In onze gemeenten kan 1 op de 10 inwoners onvoldoende Nederlands lezen, schrijven of spreken om zich staande te houden in onze maatschappij. Ze hebben moeite met het lezen van verpakkingen en verkeersborden, brieven van instanties en instructies op het werk.

Naast een gebrek aan voldoende taalvaardigheden groeit de kloof tussen mensen met voldoende en onvoldoende digitale basisvaardigheden. Digitalisering en technologie hebben invloed op vrijwel alle domeinen van het leven – ook op het functioneren van de democratische rechtstaat, die door nepnieuws en desinformatie onder druk komt te staan. De communicatie met de overheid en andere instanties en allerlei vormen van dienstverlening spelen zich steeds meer online af. Om te participeren in de samenleving, zijn toegang tot digitale technologie en de vaardigheden daartoe noodzakelijk. Ongeveer 11% van de Nederlanders tussen de 16 en 65 jaar heeft geen of weinig ervaring met de computer. Bij Nederlanders van 55 jaar en ouder is dit zelfs zo'n 20%. Van de laaggeletterden in Nederland kan ruim 30% niet goed omgaan met een computer.

Een ander maatschappelijk probleem is dat een steeds grotere groep inwoners vindt dat ze te weinig contact te hebben met anderen. Dit kan invloed hebben op hun gezondheid, welzijn en kwaliteit van leven. Zij hebben behoefte aan een sociale omgeving waar iedereen welkom is. De bibliotheek kan en wil hierbij een belangrijke rol spelen.

“Tijdens de sluiting in verband met corona miste ik vooral het sociale aspect, het ontmoeten van anderen.”

Missie, visie, ambitie en strategie

Missie

Ieder huishouden bezoekt onze bibliotheek waar ze een inspirerende en leerzame omgeving vinden.

Visie

Zowel in Voorschoten als in Wassenaar is de bibliotheek de huiskamer in het dorp. We zijn dé plek waar inwoners boeken lenen om te lezen, geïnspireerd worden door onze programmering en elkaar ontmoeten. We bieden ontwikkeling aan mensen die ondersteuning nodig hebben om sociaaleconomisch zelfstandig te kunnen functioneren in onze maatschappij. Op die manier draagt de OBVW zo optimaal mogelijk bij aan de leefbaarheid in beide dorpen.

Ambitie

We bestendigen de transitie die we hebben doorgemaakt en brengen meer richting aan in ons aanbod. In onze bibliotheek vindt jong en oud *inspiratie*. We zijn de plek waar letters verhalen worden. We zetten ons in voor de bevordering van leesplezier en bieden een inspirerende programmering waarbij mensen en de thema's die hen bezighouden centraal staan. We dragen bij aan de persoonlijke *ontwikkeling* van jong en oud. Om goed mee te kunnen komen is het belangrijk om over voldoende basisvaardigheden te beschikken. Meer mensen vinden

door de bibliotheek hun plek in de maatschappij door ze sociaaleconomisch sterker te maken. Dit doen we niet alleen in onze fysieke gebouwen, maar ook in ons digitale huis waar we 24/7 open zijn. Daar kan men e-books en luisterboeken downloaden, online cursussen volgen en databases bezoeken. De bibliotheek is een plek voor *ontmoeting* en waar je gebruik maakt van elkaars kennis, netwerken en competenties. We stellen onze leden en bezoekers in de gelegenheid om met gelijkgestemden groepen te vormen en te contacten onderhouden.

Strategie

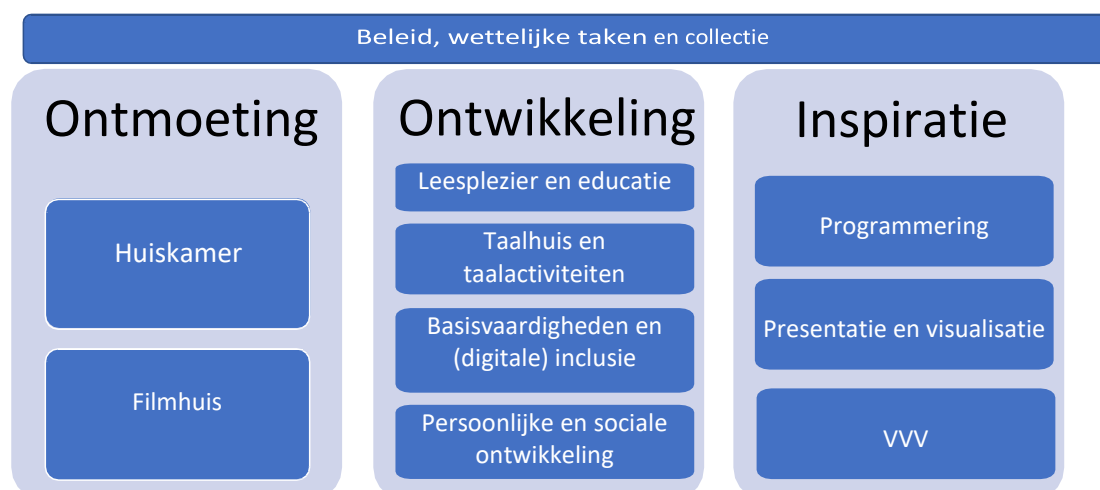
Bij de uitvoering van onze dienstverlening zijn de collectie, het (landelijke en lokale) beleid, de overkoepelende wettelijke taken en onze financiële (on)mogelijkheden ons kader. Onze collectie vormt de basis van ons DNA. De wettelijke taken schetsen het fundament van onze dienstverlening, welke we aan laten sluiten bij het landelijke en lokale beleid. Alles wat we doen, doen we zoveel mogelijk samen met onze gemeenten en samenwerkingspartners.

Onze keuzes voor activiteiten baseren we waar dat kan op de gemeentelijke opgaven om een zo groot mogelijke en relevante bijdrage te leveren in onze maatschappelijke context. We werken met relevante maatschappelijke partners in de verschillende domeinen, zoals welzijn, onderwijs, sport, cultuur en cultureel erfgoed om samen optimaal bij te dragen aan de opgaven in onze dorpen.

Door kritisch naar onze samenwerkingen te kijken en met sterke partners te werken die onze missie onderschrijven en financieel kunnen ondersteunen, verbeteren we de kwaliteit die we leveren en kunnen we ons aanbod verbreden.

Activiteiten worden georganiseerd met oog voor, en liefst in samenspraak met, de 3 doelgroepen zoals geformuleerd in de marketing-communicatiestrategie (oktober 2023). De focus zal dan ook liggen op ouderen, gezinnen en mensen van alle leeftijden die het in sociaal opzicht moeilijker hebben.

Externe strategie – We doen alles samen

Kaders

Collectie

We vinden het als bibliotheek onze taak om het leesplezier te bevorderen bij jong en oud. Onze collectie vormt zowel een doel (inspireren en ontspannen) als een middel (ter ontwikkeling). De collectie is meer dan een gevulde boekenkast. We willen de collectie boeken aantrekkelijk gepresenteerd, voldoende actueel en aansluiten bij de behoefte van alle inwoners. Collectie en activiteiten zijn complementair. Vindbaarheid en visuele presentatie moeten op orde zijn om meer mensen te verleiden te gaan lezen. Dit baseren we op actualiteit en we zetten in- en externe ambassadeurs in ter promotie.

Naast andere vormen in verschijning van de collectie zoals luisterboeken en e-books, ontsluiten we verschillende soorten (betrouwbare) data met gevarieerde en inclusieve informatie. Zo draagt de collectie niet alleen bij aan het leesplezier maar ook aan de persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke kansen van onze inwoners.

Onze bibliotheek is dé plek voor inspiratie: we geven onze inwoners toegang tot een rijke collectie aan bronnen van kennis en informatie. Aangezien de collectie het hart van onze bibliotheek vormt is het van belang dat de collectie ook in de komende jaren actueel, aansprekend en voldoende nieuw is. Om die reden is in 2023 gestart met een grootschalige actualiseringsstrategie die wij in de komende jaren zullen doorzetten. In een collectieplan zal hier concreet vorm aan worden gegeven. Waar de OBVW tot voor kort de oudste collectie had van Noord- en Zuid-Holland brengen we hier in de komende 4 jaar verandering in aan door middel van sanering en vervanging. Uitgangspunt is dat 25% van de collectie wordt vernieuwd. Ook zal kritisch gekeken worden naar de mate van inclusiviteit van de collectie en de omvang van de collectie per vestiging. Ten slotte wordt in 2024 besloten welke wijze van plaatsing wij hanteren in beide bibliotheken van de OBVW (SISO of PIM).

Voor behoud en onderhoud van onze lokale collecties wordt gestreefd naar samenwerking met lokale partners én naar ondersteuning voor dit deel van de collectie middels lokale fondsen.

Wettelijke taken

De taken die we als bibliotheek uitvoeren zijn sinds 2015 verankerd in de Wsob, Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. De Wsob heeft als uitgangspunt dat elke inwoner van Nederland toegang kan hebben tot de fysieke en digitale diensten van de openbare bibliotheek. De Wsob benoemt vijf maatschappelijke kernfuncties waaraan elke bibliotheekorganisatie moet voldoen. Als bibliotheekorganisatie werken we vanuit deze vijf kernfuncties en maken, in overleg met de gemeenten, keuzes waar de nadruk op wordt gelegd. Door het monitoren van de 5 kernfuncties van OBVW over de jaren heen, krijgen gemeente en overheid een samenvattend kwantitatief beeld van de stand van zaken in het bibliotheekwerk. OBVW leende in 2022 aan hun leden 271.843 fysiek en 25.506 digitale publicaties uit en zij organiseerden, ondanks de tijdelijke sluiting in Corona tijd, toch 739 activiteiten, waaronder bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten, cursussen, leesclubs en lezingen. De programmering is in de afgelopen jaren gegroeid dankzij een verhoging van de gemeentelijke subsidies. Het grootste deel van deze activiteiten in de bibliotheek is zonder lidmaatschap toegankelijk.

1. Kennis en informatie
2. Ontwikkeling en educatie
3. Lezen en literatuur
4. Ontmoeting en debat
5. Kunst en cultuur

Landelijk beleid

In oktober 2020 tekenden vertegenwoordigers van de drie overheidslagen (het ministerie van OCW, IPO en VNG) en de drie bibliotheekvoorzieningen (VOB, SPN en KB) het

[bibliotheekconvenant 2020-2023](#), met als tweeledig doel:

- De zorg voor het in standhouden van krachtige, gespreide, lokale bibliotheken en;
- De bibliotheken beter in staat te stellen een bijdrage te leveren aan grote maatschappelijke opgaven:
 - o Het bevorderen van lezen;
 - o Het stimuleren van participatie in de informatiesamenleving;
 - o Het aanmoedigen om zich levenslang te ontwikkelen.

De aanpak van deze opgaven is vastgelegd in de [Netwerkagenda 2021 – 2023](#).

In 2023 is de toekomstige zorgplicht voor bibliotheken gepresenteerd. Gemeenten en provincies moeten vanaf 2025 zorgen dat elke gemeente vanaf 2025 voldoende en volwaardige bibliotheken heeft. Deze zorgplicht wil het kabinet opnemen in de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). In lijn hiermee verscheen medio 2023 ook het rapport “De robuuste bibliotheek, gids richting een toekomstbestendige bibliotheek in elke gemeente”¹ van Berenschot waarbij kernwaarden als financiële transparantie, professionaliteit, effectmeting en organisatiekracht centraal staan. Deze waarden zullen ook bij onze bibliotheek in de komende jaren meer vorm krijgen.

Lokaal beleid

Op 16 maart 2022 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. We werken verder aan de hand van de beleidskeuzes van beide gemeenten. Het bevorderen van de basisvaardigheden, met in het bijzonder de digitale vaardigheden zijn, gezien de uitdagingen waar beide gemeenten voor staan, belangrijk. Met het Taalhuis als plek voor informeel leren en de samenwerking met VVE (voor- en vroegschoolse educatie) en welzijn dragen we hieraan bij. Ook op gebied van duurzaamheidsbeleid willen we samen met overheden onderzoeken hoe de bibliotheek kan helpen bij het bereiken van de gestelde doelen op lokaal, landelijk en mondiaal niveau.

De OBVW wil een organisatie zijn waar compliance vanzelfsprekend is en waarbij we met onze dienstverlening voldoen aan certificeringseisen. Daarnaast betrekken we tijdig doelgroepen bij het doorontwikkelen van producten en diensten en overleggen we met de gemeenten over de komende zorgplicht in 2025 en in hoeverre de OBVW voldoet aan de verplichte minimale taken.

Voorschoten

De gemeente Voorschoten ligt midden in de Randstad, in een sterk verstedelijkt gebied. Toch heeft Voorschoten nog een echt dorps karakter, met een levendig centrum, een groene omgeving, een bruisend verenigings- en vrijwilligersleven, een gezond ondernemersklimaat, goede scholen en goede zorg en ondersteuning voor mensen die dat nodig hebben. De gemeente wil dat Voorschoten een bruisend en groen dorp blijft, met ruimte voor alle generaties, maar geeft aan te staan voor grote uitdagingen.

Er wonen 25.665 inwoners (prognose peildatum 1 januari 2023) en de verwachte ontwikkeling is dat deze licht groeit (5%) in de komende 30 jaar. Er wonen relatief gezien meer inwoners van 45 jaar en ouder dan in de rest van Nederland en de verwachting is dat deze groep de komende jaren groeit.²

Gebouw Bibliotheek Voorschoten

Een belangrijke ontwikkeling in het kader van het bieden van toekomstbestendige voorzieningen is de fysieke toekomst van de bibliotheek in Voorschoten. Nadat er langere tijd

gedacht is aan een multifunctionele accommodatie (MFA) heeft de gemeenteraad Voorschoten medio 2023 besloten dat dit scenario niet uitgevoerd zal worden i.v.m. de hoge kosten en risico's van toekomstige exploitatie. De gemeente Voorschoten en Bibliotheek Voorschoten zullen te zijner tijd een plan uitwerken waarbij de bibliotheek tussen 2028-2030 haar intrek neemt in het te verbouwen gemeentehuis aan de Leidseweg. Hierdoor zal de bibliotheek 5 tot 7 jaar langer dan voorzien gehuisvest blijven aan de Wijngaardenlaan. Voor deze tussenperiode bekijkt de gemeente of er tijdelijke investeringen gedaan kunnen worden om de tijd tot de voorgenomen verhuizing te overbruggen.

Wassenaar

De gemeente Wassenaar stelt in het [coalitieakkoord 2023 - 2026](#) 'Samen voor Wassenaar' dat Wassenaar een inclusieve, groene en financieel gezonde gemeente wil zijn waar iedereen prettig kan leven, wonen en werken. Er zijn volop mogelijkheden voor inwoners en in het bijzonder voor jongeren om zich te ontplooiën en ontwikkelen dankzij bloeiende sport- en buurtverenigingen maar ook dankzij intensiever jongerenbeleid. Verder investeert de gemeente in een levendige en gezellige dorpskern omdat deze bijdraagt aan economische activiteit en sociale verbinding. Om het dorpshart ook in de toekomst levendig te houden start de gemeente in 2023 met vernieuwing van de dorpskern. Samen met partners in het centrum én daarbuiten wil de OBWW haar bijdrage aan de leefbaarheid van de dorpskern leveren.

Er wonen 27.093 inwoners (prognose peildatum 1 januari 2023) en de verwachte ontwikkeling is dat deze aanzienlijk groeit (18%) in de komende 30 jaar. Er wonen relatief gezien meer inwoners van 45 jaar en ouder dan in de rest van Nederland en de verwachting is dat deze groep de komende jaren groeit.³

Huiskamer van het dorp

Als we kijken naar de wettelijke taken en het lokale beleid in ons werkgebied, past daar de bibliotheek als de huiskamer van het dorp goed bij. Een plek waar je, juist in deze tijd, naartoe kunt zonder dat je iets moet en waar je gewoon even kunt zijn. Een plek, naast je school-, werk- en thuisomgeving. Per vestiging en gemeente is er ruimte voor een eigen identiteit. De identiteit wordt gevormd door de verschillende activiteiten en programmering van activiteiten, onze collectie, gebouwen en door onze mensen. Met onze invulling van de huiskamer van het dorp sluiten wij ook aan bij de drie benoemde maatschappelijke opgaven uit het Bibliotheekconvenant 2020 – 2023 en de Netwerkagenda 2021 – 2023. Wij geven op de volgende manieren vorm aan die plek.

Plek voor Ontmoeting

Onze bibliotheek is dé plek voor ontmoeting; we zijn een belangrijke informele plaats die de leefbaarheid in onze dorpen vergroot en waar we toegang tot informatie en kennis bieden. Daarnaast ondersteunen we mensen in hun persoonlijke, sociale ontwikkeling en groei.

Huiskamer

Tegen alle inwoners en bezoekers zeggen we: Welkom in ons huis! Hier mag iedereen binnen komen en zijn, of je nu komt om te genieten van de rust, te lezen, te leren, te werken, een film te bekijken of om anderen te ontmoeten. In de inrichting van de vestigingen zien bezoekers de ambities terug. Wat onze bibliotheken écht bijzonder maakt is dat we laagdrempelig en toegankelijk zijn voor iedereen, of je nu wel of geen lid bent, we hebben iedereen wat te bieden. Om dit te realiseren hebben we de intentie om de openingstijden te verruimen. Door middel van pilot in

“Iedereen kan er gebruik maken van internet.
Tijdschriften en kranten lezen.
Cursussen volgen.”

beide vestigingen onderzoeken we de optimale vorm. We experimenteren met low en high service momenten.

Uit onderzoek⁴ blijkt dat de bibliotheek een belangrijke rol speelt bij het vergroten van de leefbaarheid; 55% van de ondervraagde bezoekers gaf aan dat de bibliotheek heeft gezorgd dat hij/zij/x met andere mensen in contact is gekomen. Ook gaf 60% van de ondervraagden bezoekers aan dat de bibliotheek ervoor heeft gezorgd dat hij/zij/x beter in staat is een praatje te maken met iemand in de omgeving. Van de ondervraagden vrijwilligers gaf 355 aan dat zij door hun werkzaamheden andere mensen hebben ontmoet. Om dit te realiseren hebben we passende en toekomstbestendige voorzieningen nodig. In Wassenaar staat een bibliotheekvoorziening met een filmhuis en het is mogelijk om daar meer kleinere ruimtes te creëren. Het is onze ambitie om dit ook in Voorschoten te realiseren.

Filmhuis

In de vestiging Wassenaar hebben we een filmhuis. De zaal beschikt over 69 comfortabele zitplaatsen, een groot filmdoek voor beeldprojecties, een moderne licht- en geluidsinstallatie en er staat een goede piano. Maandelijks wordt de zaal actief bezocht door ruim 2.000 personen voor onder andere films, documentaires, lezingen, workshops, cursussen, concerten en jeugdactiviteiten. De Rob Vellingazaal annex filmzaal is te huur voor bedrijven, instellingen en particulieren.

Het programma wordt met veel zorg en aandacht samengesteld en uitgevoerd door medewerkers, partners en vrijwilligers. Gestreefd wordt naar een gevarieerd en kwalitatief hoogstaand programma en met een zo hoog mogelijke bezetting. Het Filmhuis voorziet zeker niet alleen in enkel amusement, het heeft ook een belangrijke sociale functie. Ouderen vinden het prettig dat ze nog steeds naar de bioscoop kunnen zonder naar een stad te hoeven afreizen. Daarnaast kan ook de Filmclub (een geheel vrijwillig initiatief) zich verheugen op steeds meer leden die wekelijks elkaar ontmoeten, een film kijken en napraten onder het genot van een kop koffie of thee.

In 2023 bleek dat de filmprojector aan de eerste vervanging toe is, een forse investering. Mede dankzij giften van onder andere het Filmfonds en diverse lokale sponsors kan deze eind 2023 worden vervangen en begin 2024 in gebruik worden genomen zodat we ook in de komende 10 jaar films kunnen blijven vertonen.

Zorg is er wel over de financiële positie en organisatievorm van het Filmhuis. Aangezien deze functie buiten de gemeentelijke bibliotheeksubsidie valt moet Filmhuis Wassenaar zelfstandig tot een sluitende begroting komen. In de afgelopen jaren, zeker na de sluiting tijdens de COVID-pandemie, bleek dit een grote uitdaging die soms ook drukte op de uitvoering van bibliotheektaken. In 2024 zullen wij daarom meerdere businesscases uitwerken om, in nauw overleg met de gemeente, te bepalen in welke vorm en omvang het Filmhuis in de toekomst inwoners kan blijven bedienen.

Plek voor Ontwikkeling

De bibliotheek helpt mensen zich verder te ontwikkelen. Of je nu jong of al wat ouder bent, of je (digitaal) vaardig bent of niet, of je moeite hebt met lezen of rekenen of dat het je gemakkelijk afgaat.

³ <https://wassenaar.incijfers.nl/dashboard/>

⁴ Onderzoek Maatschappelijke relevantie – uitgevoerd door Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar

Leesplezier

De ontleding in Nederland neemt toe, vooral onder jongeren, blijkt uit het internationale onderzoek van Pisa⁵. Bijna de helft van de 15-jarigen vindt lezen tijdverspilling, terwijl juist leesmotivatie leesniveaus verhoogt. Het maakt een groot verschil in het leven van kinderen en jongeren of ze lezen of niet. Want lezen is noodzakelijk voor leren, zeker het leren op school. Wie goed leest en verhalende en informatieve teksten begrijpt, kan kennis opdoen en zich ontwikkelen.

Maar het stimuleren van die taalontwikkeling en (voor)leesplezier begint al veel eerder, zo blijkt uit onderzoek. Want ook met je baby op schoot een boekje ontdekken is leerzaam. En het verhoogt de concentratie. Allemaal zaken waar je baby een leven lang plezier van heeft. Noodzakelijk voor een goede leescultuur (via het breed beschikbare BoekStart-koffertje) is het belangrijk dat er thuis iedere dag aandacht en tijd voor (voor)lezen is.

We richten ons primair op het (voor)leesplezier en de leescultuur om daarmee de leesvaardigheid van kinderen tot 18 jaar (met name van taalzwakke doelgroepen) de komende jaren te laten stijgen. Met programma's als BoekStart, onze dienstverlening aan het onderwijs en KDV's in ons werkgebied én met activiteiten in de bibliotheek, leveren we hier een bijdrage aan. In het schooljaar 2023-2024 starten we in Wassenaar met een pilot. Doel is ervaring op te doen met leesbevordering op school door kennisoverdracht aan docenten én door expertise te delen en samen een mooie schoolbibliotheek op te bouwen. Dit project, de bibliotheek op school (dBoS), is al in de meeste gemeenten geïmplementeerd en leidt tot een groter bereik onder kinderen dan bij de klassenbezoeken die wij momenteel organiseren. Streven is om in 2027 op tenminste 4 scholen in beide dorpen dBoS te hebben ingevoerd.

Het educatieve aanbod is nog niet kostendekkend, maar moet dit binnen 4 jaar wel worden. Uitgangspunt is om tenminste 50% van het aanbod kostendekkend te laten zijn in 2027. Verder willen we investeren in het creëren van een inspirerende omgeving voor de jeugd vanaf tien jaar in onze bibliotheken.

Taalhuis

In de gemeenschap worden de bibliotheek en het Taalhuis rechtstreeks met elkaar in verbinding gebracht. De bibliotheek is een betrouwbare partner van het Taalhuis. In Voorschoten en Wassenaar biedt het Taalhuis taalondersteuning aan voor volwassenen die moeite hebben met lezen en/of schrijven in de Nederlandse taal. Voor hen is het een extra grote uitdaging om bijvoorbeeld formulieren in te vullen, bijsluiters van geneesmiddelen te lezen of te solliciteren. Een betere taalvaardigheid versterkt iemands zelfstandigheid.

De verdere ontwikkeling van het Taalhuis richt zich op het uitbreiden van onze samenwerkingen en het aantrekken van de lastiger te bereiken groepen, waaronder NT1-ers, de autochtone laaggeletterden. In Voorschoten en Wassenaar biedt het Taalhuis taalondersteuning aan voor volwassenen die moeite hebben met lezen en/of schrijven in de Nederlandse taal (primair NT2). Bij de doorontwikkeling tot 2027 zoekt het Taalhuis naar (nog meer) actuele, innovatieve vormen en content die aansluit bij de leefwereld van de deelnemers om daarmee het aanbod en de maatschappelijke impact daarvan zo groot mogelijk te laten zijn.

Basisvaardigheden en (digitale) inclusie

De maatschappij vraagt inwoners digitaal mee te doen. Sommige mensen kunnen deze veranderingen moeilijk aan. Dit kan tot gevolg hebben dat ze niet goed inzetbaar zijn op de veranderende arbeidsmarkt. Of ze merken dat het digitaal communiceren met instanties ingewikkelder wordt.

Leren en ontwikkelen is voor deze groepen van groot belang om te blijven meekomen in de

huidige samenleving. Het gaat daarbij zowel om het opdoen van basisvaardigheden, zoals lezen, rekenen en digitale vaardigheden, als om het ontwikkelen van vaardigheden die bijdragen aan blijvende inzetbaarheid. Structureel aanbod gericht op het versterken en verbeteren van de basisvaardigheden helpt onze inwoners om zich meer onderdeel van de samenleving te voelen en om beter mee te kunnen doen in de maatschappij.

We bieden kennis en informatie op uiteenlopende onderwerpen, zoals de belastingaangifte en schuldhulpverlening maar ook op gebied van mediawijsheid. Veel mensen vinden het invullen van formulieren, het aanvragen van hulp of toeslagen of indienen van declaraties een hele klus, zeker nu dit ook steeds vaker digitaal moet gebeuren. Wie het moeilijk vindt om formulieren in te vullen, kan de Formulierenbrigade om hulp vragen. Ook zijn er informatieve collecties, databases, lezingen en spreekuren voor digitale en juridische vragen. We werken hierbij altijd samen met onze partners, bijvoorbeeld door ruimte te bieden of door te verwijzen.

Ons aanbod aan basisvaardigheden vormt een onderdeel van de wettelijke taak van de bibliotheek om ontwikkeling en educatie te bieden in haar werkgebied. We onderzoeken samen met onze beide gemeenten welke verdere behoeften aan basisvaardigheden deze groep inwoners nog heeft. Om deze activiteiten kwalitatief uit te kunnen voeren en om onze maatschappelijke impact te kunnen realiseren, is gemeentelijke financiering noodzakelijk. Projecten die inspelen op de nieuwe ontwikkelingen financieren we met projectsubsidies.

Persoonlijke ontwikkeling

Daarnaast zijn er groepen die weliswaar goed kunnen meekomen in de maatschappij en op de arbeidsmarkt, maar die ten behoeve van hun brede persoonlijke ontwikkeling willen blijven leren. Door al deze mensen in staat te stellen te leren en zich te ontwikkelen, bijvoorbeeld door het volgen van (digitale) cursussen, dragen we bij aan het welzijn, brede welvaart en inclusie in onze veranderende samenleving. We zijn een plek die toegang biedt tot informele scholingsmogelijkheden door als opstap en wegwijzer te fungeren naar formele scholingsmogelijkheden. We bieden een stimulerende leeromgeving voor álle burgers die willen samenkomen, kennis willen delen, geïnspireerd willen worden, vaardigheden willen verwerven of hun talenten willen ontplooiën.

Plek voor inspiratie

Onze bibliotheek is dé plek voor inspiratie: we geven onze inwoners toegang tot een rijke collectie aan bronnen van kennis en informatie.

Programmering

We besteden veel aandacht aan een aantrekkelijke en inclusieve programmering, toegespitst op de interesses van onze inwoners. Onze programmering wordt vormgegeven met inhoudelijke activiteiten, op basis van onze wettelijke taken en bezoekersonderzoek. We programmeren deze activiteiten altijd met een professionele partner en/of inwoners en vervullen vooral een faciliterende, coördinerende en/of informerende rol. Daarmee willen we concreter inhoud geven aan onze huiskamerfunctie en ruimte bieden aan initiatieven en wensen vanuit de dorpen.

Vanaf 2024 wordt de programmering verder afgestemd op de doelstellingen uit deze meerjarenstrategie en de marketing-communicatiestrategie waarbij doelgroepen in beide gemeenten in kaart gebracht zijn. De programmering wordt thematisch ingevuld, in lijn met de contentstrategie (3H-model). De bibliotheek zal minder kleine activiteiten programmeren maar kiezen voor diverse thema's die wij gedurende het jaar vormgeven, bij voorkeur met partners in de vorm van aansprekende en wat grotere activiteiten. Deze keuze is noodzakelijk zodat de OBVW, ondanks de beperkte middelen en menskracht, toch te kunnen voldoen aan onze wettelijke taken maar ook om zo een kwalitatief hoogstaand aanbod te kunnen aanbieden.

Visualisatie en presentatie

De inspiratie die we bieden in onze collectie en programmering moet ook zichtbaar zijn in onze bibliotheekvestigingen. Onze vestigingen moeten uitnodigen om te ontdekken en te verrassen. De komende jaren leggen we hier de nadruk op. Met aantrekkelijke hoeken voor jongeren en kinderen, met ontdektafels en verschillende speelse presentaties van actuele en interessante onderwerpen. Dit helpt onze leden en bezoekers nog beter het boek te vinden dat het best bij hen past. Daarnaast wordt er in de komende jaren veel meer nadruk gelegd op de koppeling tussen actualiteit, activiteiten en de collectie zodat wij zoveel mogelijk leesplezier combineren met onze programmering. Ook hier willen we meer aansluiting vinden bij wat er leeft in de maatschappij en op lokaal niveau bij inwoners.

VVV Wassenaar

De bibliotheek in Wassenaar huisvest de VVV Wassenaar ofwel het Toeristisch Informatie Punt. Op deze plek kun je terecht voor informatie over de toeristische mogelijkheden in Wassenaar-Voorschoten en omgeving.

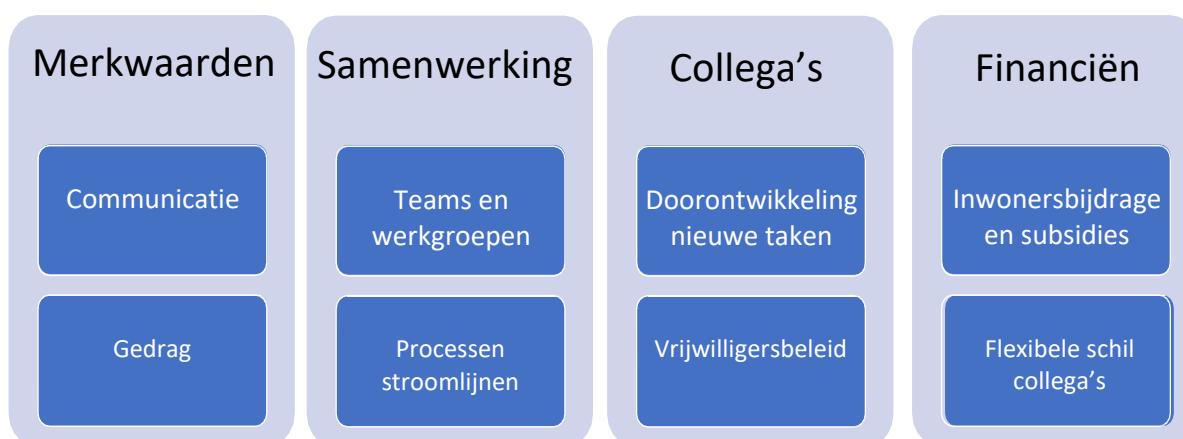
Je vindt er informatie over wat er allemaal te doen, te bezoeken en te beleven is in de regio. De VVV past bij de informatiefunctie van een eigentijdse en ondernemende bibliotheek: meer differentiatie in activiteiten en meerdere samenwerkingspartners. In 2025 loopt de samenwerkingsovereenkomst met de gemeente en Marketing Voorschoten Wassenaar af. De OBVW staat positief tegenover verlenging van dit contract en wil in de komende jaren de VVV-functie in Bibliotheek Wassenaar graag doorontwikkelen.

Organisatie

We richten onze blik niet alleen naar buiten, maar kijken ook naar binnen. Met elkaar bouwen we aan een (financieel) toekomstbestendige, professionele en robuuste organisatie, een proces waarin alle medewerkers en vrijwilligers hun aandeel hebben. We zijn één organisatie en werken integraal samen. Daarbij zijn de merkwaarden van de VOB leidend: gastvrij, verrassend, hulpvaardig, betrouwbaar en betrokken. Dit geven we ondermeer als volgt vorm:

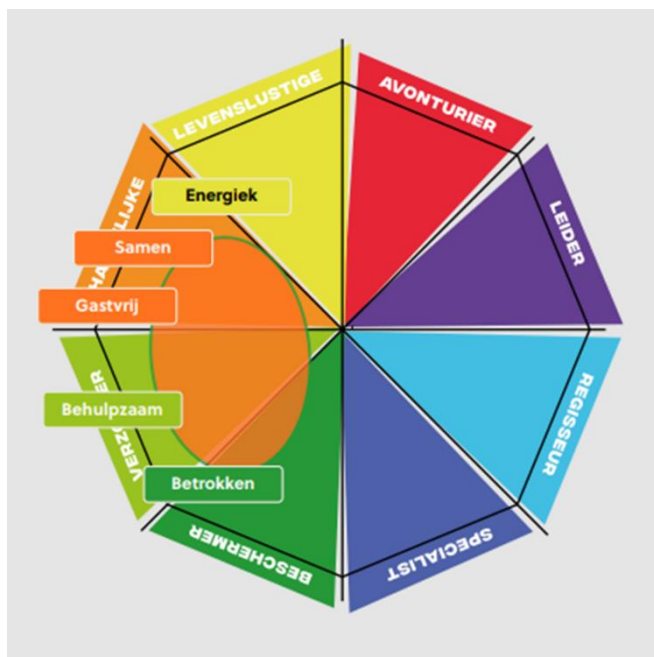
Bedrijfsvoering

Interne strategie – We werken integraal samen

Merkwaarden

We worden door inwoners gezien en ervaren als de huiskamer van het dorp in beide gemeenten. Inwoners voelen dat de bibliotheek van hén is en dat de OBVW-ruimte biedt aan ideeën waardoor mensen geraakt worden. Daarnaast voeren we de landelijke merkwaarden van de bibliotheek door in al onze diensten en producten. Vanuit deze ambitie werken we de komende jaren toe aan de volgende bibliotheek beleving van een bezoeker:

We zijn gastvrij, behulpzaam en betrokken naar onze leden en bezoekers, onze gemeenten en partners. We zijn energiek en pakken samen ideeën en taken op. Dit is ook de basis voor onze communicatie. De merkwaarden zijn duidelijk herkenbaar via onze verschillende (online en social media) kanalen en die van onze partners waarmee we onze inwoners, gemeenten en partnerorganisaties bereiken. We bieden een communicatieplatform met meer dan zesduizend leden die onze nieuwsbrief per mail ontvangen en een website die bijna 20.000 unieke bezoekers per jaar telt.

Samenwerking

Samenwerking is essentieel in de komende jaren. Met externe partijen in de dorpen om zo tot breed gedragen programmering te komen. Maar ook met klanten en bezoekers,

en (nog)niet-bezoekers, om te zorgen dat vraag en aanbod van de OBVW in balans blijven en wij daadwerkelijk de huiskamer van het dorp kunnen zijn. We zorgen dat er intern overeenstemming is over onze organisatieprocessen en stemmen dit af met onze partners. Het is belangrijk dat de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden helder zijn. Om kwaliteit en maatschappelijke invloed te borgen maken we keuzes in wat we aanbieden, voor wie we dat doen en vooral *met* wie we daartoe samenwerken.

We werken steeds meer integraal samen in teams en werkgroepen zowel binnen als buiten de organisatie.

Stichting vrienden van de bibliotheek

Zowel in Voorschoten als in Wassenaar worden wij gesponsord door de stichtingen 'Vrienden van de bibliotheek'. Zij helpen de bibliotheek door financiële bijdragen aan te wenden ter ondersteuning van initiatieven en activiteiten in de Bibliotheek. Zo hebben we in Wassenaar bijvoorbeeld het aquarium dankzij hun bijdrage weten te behouden en is er een zogenaamde 'Belevenistafel' geplaatst waar bezoekers digitale educatieve spelen op kunnen doen. In de uitvoering van onze strategie zijn de twee stichtingen 'Vrienden van de bibliotheek' in Voorschoten en Wassenaar voor ons een belangrijke partner met een warm hart voor de bibliotheek. In Voorschoten is de Vriendenstichting nog jong en is het noodzakelijk om meer fondsen te werven. Samen met de stichting zoeken we naar mogelijkheden om afgebakende projectvoorstellen op te stellen zodat de vriendenstichting hierover in overleg kan met bijvoorbeeld het MKB in Voorschoten. Door middel van gerichte acties in het dorp hopen wij op deze manier meer te kunnen realiseren voor onze leden en bezoekers.

Collega's

Niet alleen voor onze gebruikers, maar ook voor onze medewerkers en vrijwilligers willen wij een fijne plek zijn. Want alles begint bij tevreden en betrokken medewerkers en vrijwilligers die hart hebben voor hun werk en dit uitvoeren op een verantwoordelijke, oplossingsgerichte en gastvrije wijze. Dat straalt naar buiten uit! De juiste mensen werken op de juiste plek zitten maar we vormen één team. Samen werken we aan onze collectieve doelen: Ontmoeting, ontwikkeling en inspiratie bieden vanuit de huiskamer van het dorp. Collega's wisselen kennis, ideeën en praktijkervaring uit in werkgroepen en door zich te verdiepen in elkaars werkzaamheden.

We versterken onze organisatie op een professionele manier en zorgen voor een fijne plek om te werken, gericht op het aantoonbaar leveren van maatschappelijke waarde, nu en in de toekomst. Dit doen we door te investeren in kennis, gedrag en cultuur. We werken vanuit een gedragen visie aan onze professionalisering, die we met elkaar verder ontwikkelen. Naar onze inwoners

zijn we altijd gastvrij, betrokken, behulpzaam, verrassend en betrouwbaar. Dankzij onze vrijwilligers is het mogelijk om de openingstijden te hanteren zoals ze nu zijn. Deze groep is echter aan het vergrijzen en als zij wegvallen vormt dit een risico voor onze toekomstbestendigheid. De komende jaren zoeken we hiervoor een structurele oplossing te beginnen met het aanstellen van een vrijwilligercoördinator.

Financiën

Om onze ambities te kunnen realiseren en continu te investeren in de kwaliteit van onze dienstverlening in een snel veranderende omgeving, is het nodig dat we de komende jaren structureel het gesprek blijven voeren met onze gemeenten om te zorgen dat onze organisatie (financieel) toekomstbestendig is en blijft. We zetten in op meerjarige financiële afspraken. We verbreden waar mogelijk onze financieringsmix met verschillende soorten inkomsten, onder meer vanuit verhuur en derde geldstromen. We blijven onze kansen onderzoeken om financiering te halen uit nieuwe samenwerkingen, toegangsprijzen, kaartverkoop en extra subsidies en fondsen. Door inhoudelijk meer projectmatig te werken en middelen via derde geldstromen te werven, creëren we de ruimte om nieuwe initiatieven op te pakken. Ook realiseren we een flexibele schil van collega's om werkzaamheden van tijdelijke (financiële) aard te kunnen uitvoeren.

Tenslotte zal met de beide gemeenten het gesprek gevoerd worden over de toekomstige dienstverlening in de context van de beperkte middelen. Hierbij is gemeentebestuur uiteraard mede leidend, evenals de toekomstbestendigheid van de bibliotheek zoals is vastgelegd middels een zorgplicht van gemeenten m.i.v. 2025. Zeker gezien de toename van regelgeving en ambities (bijvoorbeeld op gebied van duurzaamheid maar ook m.b.t. regeldruk qua financiële controles) alsmede inflatie (van grote invloed op personele en bedrijfskosten) is er reden tot zorg. In de komende jaren, bij gelijkblijvende financiering en gebrek aan indexering, zal het maken van scherpere keuzes in de dienstverlening onontkoombaar zijn. Hiervoor gaan wij samen met de twee gemeentebesturen graag in gesprek en kiezen wij mede voor een bibliotheek waar klanten zelfstandig terecht kunnen, ook als er geen personeel aanwezig is.

Duurzaamheid

Als Openbare Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar willen wij verduurzamen omdat de gemeenten en de provincie dit van ons verwachten en omdat we zelf bij willen dragen aan een gezonde aarde. De ambitie is om aan de wettelijke kaders te voldoen, met beperkte financiële middelen maximale impact maken en inzetten op gedrag en cultuur van mensen. Om te verduurzamen kiezen we voor drie aandachtsgebieden waar we de meeste impact kunnen maken: 1) duurzaam inkopen, 2) het verduurzamen van de huisvesting en bedrijfsvoering en 3) reduceren en overstappen naar duurzame energie. Deze transitie moeten wij deels samen met de gemeenten realiseren.

Naast deze interne ambities m.b.t. duurzaamheid richten we onze blik ook naar buiten. Aan de hand van lokale, landelijke en soms mondiale doelen willen wij het thema duurzaamheid structureel vertalen naar boeken en activiteiten. Zo wil de bibliotheek een bijdrage leveren aan bewustwording over duurzaamheid, vooral door mensen praktische handvatten te bieden.

Inclusiviteit

De bibliotheek staat midden in de maatschappij en is een toegankelijke plek voor iedereen. Voor publiek én personeel. Om als OBVW iedereen in de samenleving goed te blijven bedienen, is het belangrijk ook aandacht te besteden aan diversiteit en inclusie in het personeelsbeleid. Een gevarieerd personeelsbestand helpt namelijk een divers publiek beter te bereiken en te bedienen in de huiskamer van het dorp. Om de inclusiviteit te bevorderen nemen we waar mogelijk deel aan relevante workshop, webinars, onderzoeken en andere activiteiten die zoveel mogelijk aansluiten op de bestaande activiteiten bij de bibliotheek. Daarbij willen we met de bibliotheek bijdragen aan een arbeidsmarkt die verschillen optimaal waardeert en benut. Of het nu gaat om onderwerpen zoals het arbeidsvermogen, culturele diversiteit, sekse, leeftijd of LHBTI+.

Inclusiviteit moet in de komende jaren ook zichtbaarder worden gemaakt in onze programmering

en collectie. Dit doen we door het aanbod te diversifiëren en vaker te kiezen voor thema's die specifiek aansluiten bij specifieke doelgroepen, mede bedacht door die doelgroepen zelf.

Ten slotte

De transitie tijdens de vorige beleidsperiode heeft ertoe geresulteerd dat we als Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar meer dan ooit midden in de maatschappij staan. Onze stijgende bezoekers- en ledenaantallen laten zien dat we gewaardeerd worden door onze inwoners. Doordat er snel aan de bibliotheek gedacht wordt, zijn we in staat een centrale rol te spelen. De komende jaren staan voor ons in het teken van professionalisering, actualisering en doorontwikkeling. Onze medewerkers, vrijwilligers en partners vormen de basis van onze organisatie en onze ambities. Onze huidige en toekomstige klanten en bezoekers zijn ons klankbord en onze drijfveer. Samen bouwen we vol vertrouwen voort op de solide basis die we hebben gerealiseerd.

=====